

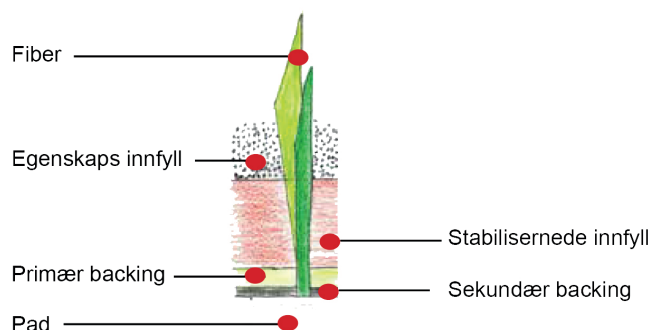

Kunstgressbaner langs Nitelva

Hva er kunstgress og gummigranulat?

Kunstgress består av plastfibre som er festet til en teppebunn og polypropylen eller polyester. "Gresstråene" er stort sett mellom 3 og 6 cm, og man bruker en blanding av sand og elastisk granulat for å få kunstgresssteppet til å ligge på plass.

Gummigranulat kom på 1990-tallet, og oppmalte bildekk (SBR) har siden da vært foretrukket som fyllmateriale. En kunstgressbane er bygd opp av ulike lag der innfyllet ligger løst oppå flere tette lag, mellom gresstråene. Se figur 1.

Figur 1. Oppbygging av kunstgressbane.

Gummigranulat og vannmiljø

Det finnes få studier av hvordan gummigranulat påvirker vannmiljø, men det er ingen tvil om at det har en påvirkning.

Rundt Nitelva bruker de fleste kunstgressbanene SBR-granulat. Granulatet spres vekk fra banen til nærliggende bekker via blant annet over- vannsledninger. Granulat som hoper seg opp i bekken/elva vil kunne avgi ulike stoffer eller bli spist av fisk og andre dyr. SBR inneholder blant annet bly, kadmium, sink og organiske miljø-

gifter. Disse stoffene kan også lekke ned til grunnen under banen og potensielt påvirke grunnvannet. I høye konsentrasjoner vil disse stoffene være giftige for livet i vann.

Kunstgressbaner langs Nitelva

Totalt er det 29 lokaliteter og 43 kunstgressbaner som drenerer til Nitelva-vassdraget. Banene ligger i Lunner, Nittedal, Skedsmo, Rælingen og Oslo.

39 av kunstgressbanene har SBR-granulat, to baner i Rælingen har innfyll av sukkerrør, og to baner i Skedsmo har innfyll av henholdsvis sand og kork. Det største tapet av gummigranulat kommer fra baner med vinterdrift, men også mindre baner taper granulat til omgivelsene.

Bilde 1. Granulat på avveie ved Kurlandparken i Lørenskog. Foto: VO Leira-Nitelva

Alternativer til gummigranulat

Det finnes flere alternativer til gummigranulat, blant annet *eCork*, *sukkerrør*, *non-fill* baner og naturlige gressbaner. *eCork* er oppmalt bark fra korkeik. Sukkerrør inneholder bioplast og kan være skadelig for naturen. *Non-fill* baner trenger ikke granulat eller annet innfyll.

Generelt er det satt i gang få tiltak for å unngå at granulater kommer på avveie, men flere av kommunene er i gang eller har planer om å sette i gang tiltak.

Mulige tiltak

Det er mange tiltak som kan gjennomføres for å forhindre at gummigranulat sprer seg ut i naturen og vassdragene.

- *Siler i sluk/kummer:* Filterduker/siler i avløpskummer vil holde igjen granulater slik at det ikke går ned i slukene og ut i naturen.
- *Asfaltsoner rundt banen:* Det bør være en asfaltsoner som er minst 4 meter bred utenfor sidelinjene og 5 meter bred bak målområdene. Asfaltsonen avsluttes med en kant slik at granulater ikke kommer utover asfaltsonen.
- *Rister over betonggraver ved banens innganger:* Her kan granulater børstes av og samles opp.

Bilde 2. Eksempel på gjennomført tiltak fra Li idrettsplass i Nittedal. Foto: VO Leira-Nitelva

- *Brøyting med skjær:* Med skjær har man mer kontroll over snøen enn med fres.
- *Snølager:* Viktig at snøen lagres på ett sted om vinteren, helst på fast underlag.
- *Opplæring av driftspersonell:* Driftspersonell må opplæres i bruk av utstyr for vedlikehold, snørydding og avfallshåndtering.

Gummigranulat på avveie langs Nitelva-vassdraget

Kunstgressbanene har blitt etterfylt med ca. 72 tonn gummigranulat per år. Trolig forsvinner mer da det ikke har kommet inn tall for alle banene, og flere av de mindre banene er ikke blitt etterfylt. 40% antas å havne i naturen.

- *Gode rutiner:* Det er viktig med gode rutiner som alle som benytter seg av banen følger.

Hva kan vi gjøre?

Hva kan *Du* gjøre?

- Pass på å børst av deg granulater og tømme sko før du forlater banen.
- Ta kontakt med idrettslagene og kommunen og krev opprydding og tiltak.

Hva kan *Kommunen* gjøre?

- Vurdere om det er behov for gummigranulat ved nyetablering og rehabilitering.
- Nyetableringer og rehabiliteringer av baner bør behandles som byggesak for å sikre at tiltak mot forurensning innarbeides i prosjektet.
- Innføre tiltak på sine baner
- Vurdere å innføre begrensninger eventuelt forbud mot gummigranulat

Hva kan *Idrettslagene* gjøre?

- Ha gode rutiner som følges av alle.
- Be kommunen ta ansvar der kommunen er baneier.
- Innføre tiltak for å begrense spredning
- Vurdere annet innfyll enn gummigranulat

For kilder og mer informasjon, se vannområdets rapport om kunstgressbaner. Den finner du på elveliv.no.

Vannområde Leira-Nitelva

Sekretariatet, c/o Skedsmo kommune - Postboks 313, 2001 Lillestrøm

Tlf. direkte 66 93 83 06 / 47 61 69 61

post@elveliv - elveliv.no - [facebook.com/vannomradeLeiraNitelva](https://www.facebook.com/vannomradeLeiraNitelva)

